

Полісемія термінів гастроентерології в сучасній німецькій мові

Н. В. Бондар

Івано-Франківський національний медичний університет, м. Івано-Франківськ, Україна

Paper received 26.10.16; Accepted for publication 05.11.16.

Анотація. Статтю присвячено проблемі багатозначності німецькомовних медичних термінів у галузі гастроентерології. Ідентифіковано поняття термінологічної полісемії. Проаналізовано семантичну структуру багатозначних гастроентерологічних термінів, встановлено співвіднесеність виділених лексико-семантичних варіантів з поняттями різних наукових галузей. Розглянуто основні типи термінологічної полісемії та виявлено особливості її прояву в німецькомовній терміносистемі гастроентерології. З'ясовано причини багатозначності термінів досліджуваної галузі.

Ключові слова: медичний термін, полісемія, лексико-семантичний варіант, інваріантна сема, диференційна сема, тип полісемії.

Вступ. Дослідження семантики фахових мов сьогодні є актуальним для вітчизняних і зарубіжних лінгвістів. Розвиток різних галузей наук вимагає постійного пошуку засобів та способів номінації нових наукових понять, що в свою чергу спричинює зміни та доповнення у відповідних галузевих термінологіях. Потреба впорядкування і стандартизації окремої терміносистеми вимагає насамперед ґрунтовного вивчення різних типів семантико-парадигматичних відношень між її компонентами, одним з яких є явище полісемії.

Короткий огляд публікацій. Питанням полісемії присвячували свої дослідження вітчизняні та зарубіжні мовознавці, зокрема В. П. Даниленко, Б. М. Головін, М. П. Кочерган, В. В. Левицький, О. Д. Огуй. Багатозначність термінів у своїх працях розглядали Д. С. Лотте, Т. І. Панько, А. Л. Міщенко, А. С. Д'яков. Думки науковців щодо явища термінологічної полісемії не є однозначними. Одна із вимог, які висуваються до терміна – це його моносемантичність. Полісемію вважають небажаною у фахових мовах, оскільки вона «порушує зумовлене потребами спеціальної номінації прагнення до збереження однозначної відповідності між референтом і знаком, що його номінує» [4, с. 374]. Інші дослідники зауважують, що «такої однозначності слід домагатися в межах однієї терміносфери, бо на рівні кількох субмов полісемія термінів – явище досить поширене» [5, с. 13]. Багатозначність лексем на прикладі галузевих терміносистем різних мов розглядали Ю. І. Гривінник, Н. О. Школьна, І. Ф. Стоянова, М. Я. Саламаха. Значна увага приділяється з'ясуванню причин полісемії та можливих способів її усунення.

Актуальність нашої роботи зумовлена відсутністю подібних досліджень термінів у галузі німецькомовної гастроентерології.

Мета цієї розвідки – виявити особливості прояву полісемії в терміносистемі гастроентерології сучасної німецької мови. Досягнення мети передбачає розв'язання таких завдань: 1) виокремити багатозначні термінологічні одиниці в межах досліджуваної галузі; 2) проаналізувати семантичну структуру термінів та визначити кількість лексико-семантичних варіантів у складі кожної семантики; 3) з'ясувати, які типи полісемії є характерні для термінів гастроентерології; 4) визначити причини багатозначності німецьких медичних найменувань та можливі способи диференціації значень.

Матеріалом для аналізу слугували німецькомовні тлумачні словники, медичні термінологічні довідники

та фахова медична періодика. Дослідження проведено з використанням методів словникових дефініцій, компонентного аналізу, описового та зіставного методів, прийому кількісного аналізу.

Виклад результатів дослідження. У нашій роботі ми розглядаємо полісемію як співвіднесеність одного терміна з двома і більше фаховими поняттями в межах одної чи різних терміносистем, а також наявність у нього смислових зв'язків з ідентичними у плані вираження загальноживаними словами.

Термінологія гастроентерології виникла на основі тісно пов'язаних між собою медичних галузей. В одній системі співіснують терміни анатомії, гістології, внутрішньої медицини, хірургії та інших клінічних дисциплін. Лексичний фонд також доповнюють терміни як суміжних з медициною, так і віддалених від неї наук, зокрема біології, хімії, фізики, економіки та географії. Функціонуючи одночасно у різних наукових галузях, номінативні одиниці набувають міждисциплінарного характеру, що спричинює їхню багатозначність.

У досліджуваній галузі виділяємо такі типи термінологічної полісемії:

- 1) внутрішньосистемну, якщо термін гастроентерології має різні значення в медичній галузі;
- 2) міжсистемну, коли той самий термін функціонує у різних наукових сферах;
- 3) зовнішню полісемію, яка відображає семантичні зв'язки між гастроентерологічними термінами і загальноживаними словами.

В німецькомовній гастроентерології **внутрішньосистемну полісемію** презентують терміни, що вживаються переважно у двох, інколи у трьох значеннях. Однією з причин цього явища є постійний розвиток медицини як науки і відповідно поява нових медичних понять, що зумовлює не тільки залучення в систему нових номінативних одиниць, але й виникнення нових відтінків значень уже існуючих термінів, тобто розширення їхньої семантики. Спільна інваріантна сема об'єднує різні лексико-семантичні варіанти (ЛСВ) багатозначної лексеми і мотивує номінацію різних медичних предметів та явищ одним і тим же словом. Наприклад, термін *die Stoma* має в досліджуваній галузі такі значення: 1) *Mundöffnung*; 2) (*meist Pl.*): *kleinste Öffnungen der Blut- und Lymphgefäße, durch die Zellen hindurchtreten können*; 3) *künstlich hergestellter Ausgang eines Hohlorgans (z.B. Darm, Harnblase) zur Körperoberfläche (dient der Entleerung von Ausscheidungen bei Funktionsuntüchtigkeit der*

betreffenden Organe) [18, с. 737]. Всі ЛСВ об'єднує спільна стрижнева сема «*Öffnung*». Диференційні семи зі значеннями «*Mund*», «*Blutgefäß*», «*Lymphgefäß*», «*Hohlorgan*», «*Bauchoberfläche*» вказують на різну локалізацію утвору. Другий і третій ЛСВ терміна містять додаткові семи, які відсутні у першому варіанті: вказівку на різне призначення номінованої структури («*Hindurchtreten von Zellen*») та «*Entleerung von Ausscheidungen*») і спосіб її появи («*künstlich hergestellt*»). Як бачимо, полісемія розглянутого терміна виникла через довантаження його семантики додатковими смисловими компонентами.

Зміни в семантиці медичного терміна в межах однієї системи можуть відбуватись наступним чином:

1) Шляхом конкретизації чи генералізації термінологічного значення. Наприклад, у німецькомовних лексикографічних джерелах зафіксовано два ЛСВ терміна *das Zäkum*: 1) *Blinddarm, unterhalb der Einmündung des Dünndarms in den Dickdarm liegender, blind endender Dickdarmteil mit dem Wurmfortsatz (Anat.)*; 2) *Blindsack, blind endender Teil eines röhrenförmigen Organs (Anat.)* [18, с. 830]. Перше значення співвідноситься з конкретним органом – «*Dickdarm*», а друге – з будь-яким органом трубчастої форми, що свідчить про розширення (узагальнення) значення термінологічної одиниці.

2) Багатозначність як наслідок метафоричних та метонімічних перенесень найменувань. Наприклад, семантична структура медичного терміну *die Ampulle* (від лат. *ampulla = kolbenförmiges Gefäß, kleine (Salben- oder Öl)flasche*) об'єднує такі ЛСВ: 1) *kleiner, steril verschlossener Glasbehälter für Injektionslösungen*; 2) *Ampulla: Ausbuchtung, blasenförmige Erweiterung eines röhrenförmigen Hohlorgans*. В основі полісемії – перенесення найменування за подібністю форми. Друге значення слова актуалізується в стійких анатомічних словосполученнях на зразок *Ampulla recti* та *Ampulla hepatopancreatica* [18, с. 108]. Подібність виконуваних функцій лежить в основі семантичного «зсуву» та багатозначності терміна *der Dilator*: 1) *Kurzbez. für Musculus dilatator pupillae: die Pupille erweiternder ringförmiger Irismuskel* [18, с. 515]; 2) *Instrument zur künstlichen Erweiterung von Hohlorganen* [18, с. 237].

Метонімічна транспозиція у напрямку «дія – результат» є причиною двозначності слова *die Tomographie*: 1) *bildgebendes Verfahren zur Darstellung von Strukturen des menschlichen Körpers (besonders Computertomographie)*; 2) *mithilfe der Tomographie erstelltes Bild* [17].

Для медичної термінології характерною є багатозначність термінів-епонімів, наприклад *Malpighi-Körperchen*: 1) *Corpuscula renis (Glomeruli der Niere, die den Primärharn bilden)*; 2) *Folliculi lymphatici lienales (Lymphknötchen im Milzparenchym)* [18, с. 483]. Два значення співвідносяться з різними анатомо-гістологічними структурами. Інваріантним компонентом виступає саме епонім, що називає анатома-дослідника обох медичних явищ.

Внутрішньосистемна полісемія проявляється не тільки на рівні термінів-лексем, але й словотвірних терміоеlementів. Словотвірний елемент грецького походження *Gastr-* може означати «*Bauch*» та

«*Magen*». Конкретне значення актуалізується у складі термінів-композитів. Порівняймо: *die Gastrektomie – operative Entfernung des Magens*; *die Gastroschisis – angeborener Spalt in der vorderen Bauchwand* [18, с. 319].

Дослідники фахових мов вважають недоліком багатозначність терміна в межах однієї терміносистеми, оскільки вона може заважати взаєморозумінню в процесі фахової комунікації. Засобом розмежування значень полісемічного медичного терміна виступає контекст.

Міжсистемна полісемія передбачає наявність в семантичній структурі терміна кількох ЛСВ, які співвідносяться з поняттями різних фахових мов. Проблема вживання одного терміна у кількох галузях є актуальною в сучасному мовознавстві. Деякі дослідники трактують це явище як міжгалузеву омонімію [13, с. 13]. Функціонування графічно однакових термінологічних одиниць у різних наукових сферах ми розглядаємо як міжсистемну полісемію, якщо різногалузеві значення терміна об'єднані спільною інваріантною семою у складі семантичного ядра при наявності різних диференційних сем. Наприклад, термін *die Dilatation* позначає в медицині «*krankhafte oder künstliche Erweiterung von Hohlorganen*» [15, с. 380], «*Erweiterung eines Hohlorgans (z. B. Ösophagusdilatation, Herzdilatation)*» [20, с. 75]. У галузі фізики він функціонує із значенням «*Ausdehnung eines Körpers durch äußere Kräfte oder Wärme*», а в ботаніці означає «*Erweiterungswachstum der Baumstämme*» [15, с. 380]. У всіх трьох значеннях виділяємо інваріантну сему «*Erweiterung*». Диференційні семи позначають різні об'єкти дії: «*Körper*», «*Baumstamm*», «*Hohlorgan*».

Медична лексика гастроентерології зустрічається у терміносистемах техніки, фізики, хімії, ботаніки, географії, лінгвістики, економіки. Семантична структура таких термінів налічує від трьох до шести ЛСВ, кожен з яких належить до іншої наукової сфери. Наприклад, слово *die Kontraktion* означає в медицині «*Zusammenziehung, (z. B. eines Muskels oder eines muskulären Hohlorgans)*» [18, с. 441]. Водночас термін має інші значення на міжгалузевому рівні: 1. (Sprachw.) *Zusammenziehung zweier oder mehrerer Vokale zu einem Vokal oder Diphthong*. 2. (Physik) *Zusammenziehung, Verringerung des Volumens, der Länge oder des Querschnitts eines Körpers*. 3. (Wirtsch.) *Verminderung der in der Volkswirtschaft vorhandenen Geld- und Kreditmenge*. 4. (Geol.) *Schrumpfung der Erdkruste durch Abkühlung oder Austrocknung* [15, с. 942].

Функціонуючи у фахових текстах, терміни-полісеманти не створюють труднощів для розуміння, оскільки контекст чітко актуалізує одне із значень. Наприклад: «*Der physiologische Rücktransport (Clearance) refluiertes Galle aus dem Ösophagus dauert bei Patienten mit schwerer Refluxerkrankung deutlich länger als die des sauren Sekrets. Es sind bei diesen Patienten vor allem die effektiven Ösophaguskontraktionen vermindert*» [19]. Очевидно, що термін *die Kontraktion* вжитий у медичному значенні «*Zusammenziehung eines Hohlorgans*».

Міжгалузєва багатозначність термінологічних одиниць може виникати в результаті семантичних змін за аналогією понять. Наприклад, медичні значення терміна *der Bulbus* «*zwibelförmiger Organ oder Körperteil*» та «*zwibelförmige Auftreibung oder*

Anschwellung» [18, с. 184] виникли в результаті «зсуву» семантики ботанічного терміна *der Bulbus* «*Zwiebel, Pflanzenknolle*» [16, с. 158], в основі якого – подібність зовнішньої форми. Метафоричне перенесення демонструє також біологічний термін *der Polyp*, позначаючи в медицині «*gutartige Geschwulst der Schleimhäute, oft gestielt vorkommend (z. B. im Darm, in der Harnblase)*» [18, с. 628].

Зовнішньосистемна полісемія відображає смислові зв'язки між фаховими термінами і словами загальнолітературної мови. Причиною цього явища є термінологізація загальноновживаних слів. Перехід лексичних одиниць із загальнолітературної мови у медичну термінологію може відбуватись за рахунок семантичного переосмислення або спеціалізації значення шляхом доповнення смислової структури слова додатковими семами. Наприклад, загальноновживана лексема *der Bruch* – «*das Brechen, Auseinanderbrechen, Zerbrechen von etw. (bes. durch Einwirkung von Druck oder Stoss)*» функціонує у мові медицини із значеннями «*Knochenbruch, Fraktur*» та «*Eingeweidebruch, Hernie*» [15, с. 318]. Слово *der Pfortner* із загальноновживаним значенням «*jmd., der den Eingang eines Gebäudes, Gebäudekomplexes bewacht*» в результаті метафоризації на основі подібності виконуваних функцій позначає в гастроентерології «*Schließmuskel am Magenausgang; Pylorus*» [15, с. 1204].

Терміни-полісеманти ми класифікували також за такими критеріями:

1) Структура термінологічної одиниці. В терміносистемі гастроентерології багатозначними є переважно прості слова. Внутрішньосистемна полісемія характерна також для деяких термінів-комполітів: *die Gastralgie, die Antirefluxplastik, die Anoplastik, die Rehbein-Operation, die Sellink-Untersuchung* [20].

2) Частиномовне вираження термінів. Як показують наведені вище приклади, полісемічними є загалом терміни-іменники, оскільки іменник відзначається найбільшою потенційною здатністю номінувати предмети та явища будь-якої наукової галузі і медичної зокрема. Однак в німецькомовній гастроентерології зустрічаються також неоднозначні терміни-прикметники, як от: *invasiv* – 1) *in das umgebende Bindegewebe wuchernd hineinwachsend (von Krebszellen gesagt)*; 2) *in ein Organ eingreifend (zu diagnostischen Zwecken)* [18, с. 404]. Обидва значення диференціюються на рівні словосполучення як мінімального контексту: *eine invasive Geschwulst – invasive Untersuchungsmethoden* [15, с. 844].

Двозначними є також прикметники *hepatogen, sigmoideus, pararektal, ventral* [18].

3) Джерело походження лексики. З'ясовуючи походження термінів, ми виявили, що багатозначність розвивають як національні німецькі лексеми, так і запозичені терміни. Для автохтонних лексичних одиниць більш характерна зовнішня полісемія як наслідок термінологізації загальноновживаних слів. Так в результаті спеціалізації загальноновживаних слів лексем *der Stuhl* та *der Stein* виникли відповідні медичні терміни із значеннями «*Stuhlgang*», «*Kot vom Menschen*» та «*Konkrement*», «*Gallenstein*». Проте основний термінологічний пласт гастроентерології утворюють слова латино-грецького походження, які стали інтернаціональними. Наведені вище приклади свідчать про те, що класичні лексеми та словотвірні елементи не завжди є семантично стійкими в субмові медицини і можуть співвідноситись з різними поняттями. В досліджуваній галузі виявлено також багатозначні терміни, запозичені із сучасних європейських мов: (fr.) *die Dränage*, (engl.) *der Shunt, der Bypass* [16].

Висновки. Проведене дослідження показує, що явище полісемії є характерне для німецькомовної терміносистеми гастроентерології. Багатозначність терміна спостерігається як у системі медичних понять, так і на рівні міжгалузевих термінологій. Внутрішньосистемна полісемія представлена переважно двозначними медичними термінами. Більш розгалужену семантику мають термінологічні одиниці, що функціонують одночасно у різних фахових мовах. Особливістю полісемії німецькомовної терміносистеми гастроентерології є неоднозначність термінів-епонімів та полісемія на рівні словотвірних елементів латино-грецького походження. Термінологічна полісемія у досліджуваній галузі зумовлена переважно конкретизацією або генералізацією значень термінів, переосмисленням семантики спеціалізованих і загальноновживаних слів у формі метафоричних та метонімічних транспозицій. Засобом розмежування значень полісемантів виступає контекст.

На нашу думку, полісемія німецькомовних гастроентерологічних термінів – це вияв природних законів постійного розвитку мови медицини як підсистеми національної мови. Перспективу подальших досліджень німецькомовної терміносистеми гастроентерології вбачаємо у вивченні спорідненого з полісемією явища термінологічної омонімії та способів їх розмежування.

ЛІТЕРАТУРА

1. Головин Б. Н. Кобрин Р. Ю. Лингвистические основы учения о терминах / Б. Н. Головин, Р. Ю. Кобрин. – М. : Высш. шк., 1987. – 104 с.
2. Грибінник Ю. І. Явища полісемії та омонімії в англійській геодезичній термінології. / Грибінник Ю. І. // «Молодий вчений». – № 2(17). – 2015. – с. 191-194.
3. Даниленко В. П. Русская терминология: Опыт лингвистического описания / В. П. Даниленко. – М. : Наука, 1977. – 246 с.
4. Дружбяк С. Полісемічні терміни німецької фахової мови економіки (на матеріалі сучасних періодичних видань) // Наукові записки. – Випуск 95. – Серія: Філологічні науки (мовознавство): У 2 ч. – Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2011. – с. 373-378.
5. Д'яков А.С. Основы терминотворения: семантические и социолінгвістичні аспекти [Текст] / А.С. Д'яков [та ін.]. – К.: Видавничий дім «КМ Academia», 2000. – 216 с.
6. Кочерган М. П. Загальне мовознавство / Михайло Петрович Кочерган. – К.: Видавничий центр "Академія", 1999. – 284 с.
7. Левицкий В.В. Семасиология/ В.В. Левицкий.– Винница: Нова Книга, 2006 –512с.
8. Лотте Д. С. Основы построения научно-технической терминологии / Д. С. Лотте. – М. : Изд-во АН СССР, 1961. – 158 с.
9. Міщенко А. Л. Лінгвістика фахових мов та сучасна модель науково-технічного перекладу (на прикладі німецькомовної фахової комунікації) [Текст] :

- [монографія] / Міщенко А. Л. – Вінниця : Нова Книга, 2013. – 448 с.
10. Огуй О. Д. Полісемія в синхронії, діахронії та панхронії / О. Д. Огуй. — Чернівці: Золоті литаври, 1998. — 370 с.
  11. Панько Т. І. Українське термінознавство / Т. І. Панько, І. М. Кочан, Г. П. Мацюк. — Львів : Світ, 1994. — 216 с.
  12. Саламаха М. Я. Метафоризація як продуктивний спосіб утворення англomовного терміна сфери охорони довкілля / М. Я. Саламаха // Наук. записки Кіровоград. держ. педагог. ун-ту ім. Володимира Винниченка. Сер. : Філол. науки (мовознавство) - 2013. - Вип. 115 - С. 427-432.
  13. Стоянова І.Ф. Лексико-семантична система англomовної травматологічної термінології: Автореф. дис... канд. філол. наук: 10.02.04 / І.Ф. Стоянова; Одес. нац. ун-т ім. І.І.Мечникова. — Одеса, 2007. — 19 с.
  14. Школьна Н.О. Полісемія термінів у німецькій фаховій мові промислової автоматизації. / Н.О. Школьна // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.:Філологія. 2014. № 13. – с. 153-156.
  15. Duden. Deutsches Universalwörterbuch / hrsg. v. Wiss. Rat d. Dudenred.; bearb. v. A. Auberle [u. a.]. – 4. Aufl., neu bearb. und erweít. — Mannheim; Leipzig [u. a.]: Dudenverlag, 2001. – 1892 S.
  16. Duden. Das Fremdwörterbuch / hrsg. v. Wiss. Rat d. Dudenred.; bearb. v. U. Kraif [u. a.]. – 8. Aufl., neu bearb. und erweít. – Mannheim; Leipzig [u. a.] : Dudenverlag, 2005. – 1104 S.
  17. Duden. Online-Wörterbuch [Electronic resource]. – Access mode: <http://www.duden.de/rechtschreibung/Tomografie>
  18. Duden. Wörterbuch medizinischer Fachbegriffe / hrsg. v. Wiss. Rat d. Dudenred.; bearb. v. M. Bauer [u. a.]. – 8. Aufl., überarb. und ergänzt. – Mannheim; Leipzig [u. a.] : Dudenverlag, 2007. – 862 S.
  19. Merio R. Der Duodeno-Gastro-Ösophageale Reflux (DGER) – Notizen vom Kongress der O.E.S.O., Paris, September 2003 // Journal für Gastroenterologische und Hepatologische Erkrankungen 2003; 1(2), 37-40 [Electronic resource]. – Access mode: <http://www.kup.at/kup/pdf/3755.pdf>
  20. Pschyrembel. Gastroenterologie / hrsg. v. Prof. Dr. med. M. Gregor und Prof. Dr. med. W. Stremmel. – 1. Aufl. – Verlag: De Gruyter, 2013. – 363 S.

REFERENCES

1. Golovin B. N. Kobrin R. Yu. Linguistic fundamentals of teaching terms / B. N. Golovin, R. Yu. Kobrin. – Moscow: High school, 1987. – 104 p.
2. Grybinyk Y. I. The phenomena of polysemy and homonymy in the English geodetic terminology / Grybinyk Y. I. // «Young Scientist». – № 2(17). – 2015. – pp. 191-194.
3. Danilenko V. P. Russian terminology: Experience of linguistic descriptions / V. P. Danilenko. – Moscow: Science, 1977. – 246 p.
4. Druzhybyak S. Polysemic terms of professional German language of economy (based on current periodicals) // Scientific notes. – Issue 95 – Serie: Philology (Linguistics): In 2 p. – Kirovograd: RBB KDPU by V. Vynnychenko, 2011. – pp. 373-378.
5. Dyakov A. S. Fundamentals of the formation of terminology: semantic and sociolinguistic aspects [Text] / A. S. Dyakov [and others]. – K.: Publishing house "KM Academia", 2000. – 216 p.
6. Kocherhan M. P. General Linguistics / Mikhaïlo Petrovych Kocherhan. – K.: Publishing Center "Academia", 1999. – 284 p.
7. Levitsky V. V. Semasiology / V. V. Levitsky. – Vinnytsia: Nova Knyha 2006, – 512 p.
8. Lotte D. S. Fundamentals of building a scientific-technical terminology / D. S. Lotte. – Moscow: Publishing House of the SSSR Academy of Sciences, 1961. – 158 p.
9. Mischenko A. L. Linguistics of specialized languages and modern model of scientific and technical translation (for example, German-professional communications) [text]: [monograph] / Mischenko A. L. – Vinnytsia: Nova Knyha, 2013. – 448 p.
10. Ohuy O. D. Polysemy in synchrony, diachrony and panchrony / O. D. Ohuy. – Chernivtsi: Zoloti lytavry, 1998. – 370 p.
11. Panko T. I. Ukrainian knowledge of terminology / T. I. Panko, I. M. Kochan, G. P. Matsyuk. – Lviv: Svit, 1994. – 216 p.
12. Salamakha M. Ya. Metaphorization as productive method of formation of the English term of area of environmental protection / M. Ya Salamakha // Scient. notes Kirovograd. state pedagog. Un-ty by Volodymyr Vynnychenko. Ser. : Philol. Sciences (Linguistics). - 2013 - Vol. 115 - pp. 427-432.
13. Stoyanova I. F. Lexical-semantic system of English traumatological terminology: Thesis for a candidate degree by speciality: 10.02.04 – Germanic Languages / I.F. Stoyanova; Odesa Il'ia Mechnikov National University. – Odesa, 2007. – 19 p.
14. Shkolna N. Polysemy of terms in the German language for special purposes of industrial automation / N. Shkolna // Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Ser.: Filolohiia. – 2014. – No. 13. – pp. 153-156.

Polysemy of terms of Gastroenterology in modern German language

Bondar N.

Abstract. The article is devoted to the problem of the multiple meanings of German medical terms in the field of gastroenterology. It was identified the concept of terminological polysemy. It was analyzed the semantic structure of multiple meanings of gastrointestinal terms, it was found correlation of selected lexical-semantic variants with different concepts of scientific fields. The main types of terminological polysemy were considered and peculiarities of its manifestation in German terminology of gastroenterology were found. The reasons of multiple meanings of terms studied area were found.

Keywords: *medical term, polysemy, lexical-semantic variant, invariant seme, differential seme, type of polysemy.*

Полисемия терминов гастроэнтерологии в современном немецком языке

Н. В. Бондарь

Аннотация. Статья посвящена проблеме многозначности немецких медицинских терминов в отрасли гастроэнтерологии. Определено понятие терминологической полисемии. Проанализирована семантическая структура многозначных гастроэнтерологических терминов, установлены соотношения выделенных лексико-семантических вариантов с понятиями разных научных отраслей. Проанализированы основные типы терминологической полисемии и выявлены ее особенности в немецкоязычной терминосистеме гастроэнтерологии. Установлены причины многозначности терминов исследуемой отрасли.

Ключевые слова: *медицинский термин, полисемия, лексико-семантический вариант, инвариантная сема, дифференциальная сема, тип полисемии.*